

АБСОЛЮТНА ФОТОГРАФИЯ

ас. Силвия Михайлова Иванова

Нов български университет,
програмен директор към департамент „Кино, Реклама и шоубизнес”, БП
Фотография, МП Фотографско изкуство

ABSOLUTE PHOTOGRAPHY

ass. Silvia Ivanova

*New Bulgarian University,
Department “Cinema, advertising and show business” Program Director
Master Program Art Photography and Bachelor Program Photography*

Abstract:

Photographing banal objects gives them different visual charge and imaginary opportunities beyond their daily functions. Flamboyance and sensuality, changes in the scale, placed in other than their typical environment, compared with non-comparable things, having relationships between shapes or forms – all this can be used in Absolute Photography. The iconography of this strand includes objects that can be balanced and arranged such as abandoned areas, waste and decay, incidental or ephemeral forms like snow, condensation and light rays. Absolute Photography focuses on both long cherished and mild, transient things, objects that seemingly could hardly be appropriate subjects for photos.

Резюме:

Фотографирането на банални обекти им придава визуален заряд и въображаеми възможности извън ежедневиите им функции. Наситени с плътност и чувственост, с промени в мащаба или поставени в различна от типичната им среда, съпоставени с несъпоставими неща и връзки между фигури или форми - всичко това може да се използва в абсолютната фотография. Иконографията на това направление включва обекти, които могат да бъдат балансирани и подредени, изоставени площи, отпадъци и гниене, случайни или ефемерни форми като сняг, конденз и лъчи светлина. Абсолютната фотография се фокусира както върху изконното, така и върху леки и преходни неща, обекти, които на пръв поглед трудно биха могли да представляват подходящи теми за снимки.

Ключови думи:

Фотографско изкуство, абсолютна фотография, съвременна фотография, фотография

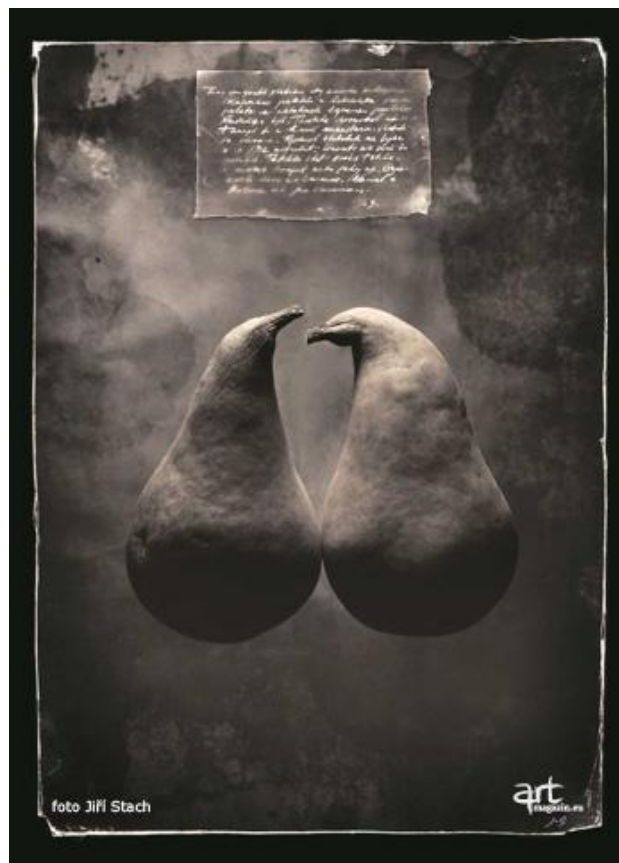
Фотографиите в това изследване показват как обикновени неща, често доста непривлекателни, ежедневни предмети, са обработени допълнително, за да бъдат снимани. Както подсказва заглавието, нещата от ежедневието са абсолютни, т.е. не влагаме допълнителен смисъл в тях, ако не са предназначени за фотографиране. Тъй като ние обичайно минаваме покрай тези обекти без да им обръщаме внимание, те се съхраняват в периферията на нашата визия и не могат автоматично да бъдат определяни като визуалните теми от лексикона на изкуството. Абсолютните фотографии запазват веществеността на това, с което се характеризират, но техните същности са променени концептуално заради

начина, по който са представени. Чрез фотографията на банален предмет се дава визуален заряд и въображаеми възможности извън ежедневието му функции. Наситен с пищност и чувственост, с променен мащаб или поставен в различна от типичната му среда, съпоставен с несъпоставими неща и връзки между фигури или форми - всички това може да се използва в абсолютната фотография. Иконографията на това направление включва обекти, които могат да бъдат балансирани и подредени, техните ръбове или ъглите им да са водещи, изследва изоставени пространства, боклук и гниене, случайни или ефемерни форми като сняг, конденз и светлина.

Абсолютната фотография се фокусира както върху изконното, така и върху леки и преходни неща, обекти, които трудно биха могли да представляват подходящи теми за снимки. На пръв поглед всички те са еднозначно проявени, без конотативни качества, без визуална символика. В интерес на истината, няма такова нещо, което да не е снимано или да не може да се фотографира. За да определи едно значение на обекта, знаейки, че той има друго, за фотограф-художника е важен именно начина, по който го снима, за да му придаде такава значимост. С абсолютната фотография, практикуващият я засилва визуалното любопитство на зрителя да не остане едва доловимо и въображаемо, насърчава фантазията му да открива неща от света на ежедневието си по нови начини.

От средата на шестдесетте години на двадесети век, закачливият концептуализъм във фотографията на натюрморти е бил важен паралел с практиката на пост-минималистичната скулптура. По-точно казано, това направление на фотографията се дължи на опитите да се направи изкуство от значение за ежедневието чрез разбиване на границите между студиото на художника, галерията и света. Съпътстващо на това е изследването на създаването на творби, в които отсъстват явни признаци на техническите умения на техните автори. Зрителят ще трябва да си представи различни отговори от породените от традиционните виртуозни шедьоври в историята на

изкуството. Вместо да се пита как и от чия ръка е направено това произведение на изкуството, въпросът става: Как този обект попадна тук? Какво действие или верига от събития го поставя във фокуса? Съвременната скулптура, вдъхновена, наред с други неща, по примера на творчеството в стил редимейд на Марсел Дюшан в първите години на XX век, както и фотографията може да активира същата концептуална динамичност; и двете създават пъзели и посрамват зрителските очаквания, променят тежестта или мащабите на обектите, или неизменното в изкуството. В крайна сметка те дестабилизируют понятието за даден обект в дискретна изкуствена форма, без връзки със средата, в която той се появява.

Един от най-влиятелните, трайно задържали вниманието на зрителите фотографски проекти, които поставят под въпрос закачливо очакванията ни за характера на едно произведение на изкуството, се реализира от абсолютния фотограф Иржи Стах¹. Специалното умение, което със сигурност притежава този чешки фотограф е, че в няколко зеленчука забелязва и после показва най-разюздани сексуални сценарии. Проектът му Natura Magica предизвиква преживяване като от филма "Фотоувеличение": първият поглед разкрива една картина, при втория изскачат скритите подробности, а внимателното вглеждане откроява детайлите.

Натюрмортите на Иржи Стах са обмислени, въздействащи, смущаващи, играещи едновременно с подсъзнанието и с универсалните културни кодове. Фотографиите му са свят, в който има други светове - неочаквани и мистични.

---

¹ р. 1944 г.

Плодовете и зеленчуците живеят свой собствен живот, пълен с душевно равновесие, със страхове, страсти и смела еротика.

Иржи Стах "учуднява" света като превръща, омагьосва баналното. Идеята е ясна: необикновеното се намира в рутинното. Остава да го открием. Без съмнение това е колекция, която показва ресурса на фотографията да промени смисъла на изначално сниман конкретен предмет, а това става само със съвършено владение и познания върху фотографската техника.

Носителят на признанието "Личност на чешката фотография" за 2006 г. води живота на ценната чешка традиция – творецът в уединение, в резултат творбите му излъчват и внушение на самота. Затова и изложбата от цялостното му творчество в галерия Aventinska mansarda през ноември 2006 г. се оказва изненадващо откритие за публиката. Критиката е окуражаваща и през декември същата година издава книга със заглавие "Natura magica".

“Това е изложба, която ме принуди да се замисля дали фотографията наистина заснема това, което първоначално е било конкретен осезаем предмет. Тук всъщност е изобразен един изцяло оригинален, дори донякъде мистичен свят. Фотография на някакво животно. При по-внимателно

заглеждане, обаче започват да се открояват неподозирани детайли - конструкции, или само елементи, части от растение, тъкан или може би пера? Всичко е свършено свързано. Разпознава се загатната лежаща фигура, или може би това е полъх от дим, който дава тази илюзия. Плодовете и зеленчуците живеят свой собствен, за нас до този момент скрит, живот. Живот пълен с движение, докосване и страст. И после фотографиите от чекмеджето – абсолютна красота, рисунчици, стари фотографии (или са съвсем нови?), технически чертежи на някакви композиции. И това всичко образува една голяма картина. Атмосфера толкова предана, почти е сигурно, че ще потърсите масата, където са били скрити тези съкровища. Или пък тези другите....,но може би е най-добре сами да отидете и да видите изложбата.”²

През последните години като съществена част от творбите му присъстват рисувани елементи, служещи най-напред само като пояснения.

---

² Изказване на Хелена Ржержабкова, художник-приложник, за откриване на изложбата „Натура магика” в Чешкия културен център, София 18.03.2008

Неговите творби са познати най-вече на тесния кръг от професионалисти, тъй като той не държи, както сам казва, на “популярност на всяка цена”. От първите фотомонтажи, през откривателското използване на камера обскура, чак до съвременното ново виждане на света, през реалните детайли, видени в изненадващи зависимости.

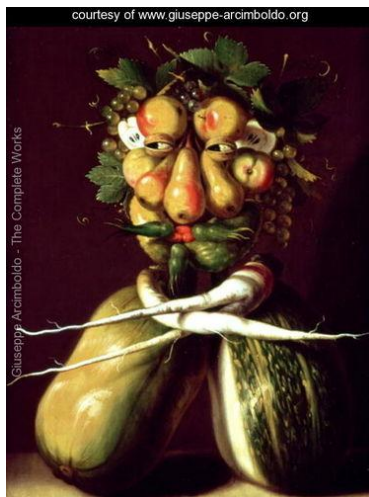
Иржи Стах учи в Средното профилирано училище по графика, когато за първи път - в килера на жилището, в което живее - проявява първите си снимки. След много житейски перипетии успява да завърши пражката филмова академия ФАМУ, катедра “Творческа фотография”. Той е талант, който дълго премисля и подготвя своите необикновено въздействащи фотографии. Разчита на дълбоките си познания при използването на фотографската техника и на забележителното владееие на всеобщото културно пространство.

Иржи Стах ни убеждава със своето некомерсиално творчество за истинското сюрреалистично виждане на света през погледа на фотографията. Неговият специфичен фотографски език, сътворен от съвършената класическа чернобяла техника (макар и в ерата на дигиталната технология) е само по себе си фотографски изказ, който Иржи Стах майсторски владее. През последните трийсет години сътворява в своите творби един изцяло самотен имажинерен свят. Той никога не си е поставял целта да наложи мястото си на сцената на културата.

Работите му са нагледен пример за това как всъщност фотографията може да бъде използвана като медия за пълно преобразяване на абсолютното, а не за документирането му. Иржи Стах изненадва със странни визуални илюзии и по всичко личи, че обмисля и подготвя всеки свой кадър много грижливо.

Whimsical Portrait, Giuseppe Arcimboldo – Venuše Jiří Stach

Подобно на Джузепе Арчимболдо³ и неговите портрети от зеленчуци, плодове и различни предмети, чешкият фотограф също играе с формите на ежедневните обекти. Във фотографиите на Стах има ирония, провокация и намигване към всеки с малко повече въображение.

---

³ p. 1527 г.

Фотографията е огледало на реалното и свободата ѝ като че ли е ограничена. Фантазията няма граници, тя е “заклучена” навсякъде около нас, дори на пръв поглед в обикновени и прозаични неща. Само трябва очи да я видят. Снимките на чешкия фотограф Иржи Стах доказват "вълшебствата на натурата". В неговите творби плодовете, уж познати и обикновени, придобиват чудновати значения и съблазнителни форми. Експозицията Natura Magica сякаш “обръща” изображения и “облича” или по-точно “съблича” обектите. Натюрмортите стават магични, а посланията – еротични. Кори от банани танцуват, а крушите заместват женските гърди.

Черно-белите фотографии на зеленчуци, части от растения и плодове предизвикват зрителя да се потопи в един почти мистичен свят на природните форми, които обаче не представляват самите себе си, а винаги са нещо друго.

Библиография:

STACH, Jiri (2006) *Natura Magica*, Praha: Galerie Novy Svet

ISBN 80 9036 11-1-0

SATYANANDA, Swami Saraswati (2000) *Sure Ways to Self-Realization*, Munger,

Bihar: Yoga Publication Trust

ISBN: 81-85787-41-7

NIRANJANANANDA, Swami Saraswati (2011) *Cultivating Spiritual Awareness*,

Munger, Bihar: Yoga Publication Trust

ISBN: 978-81-86336-95-3

<http://www.noorderlicht.com/en/photogallery/natura-magica/>

<http://www.noorderlicht.com/en/archive/jirka-stach/>

<http://www.giuseppe-arcimboldo.org/Whimsical-Portrait.html>